
GENTSE MEMORIEDAGEN: 22-23-24 JULI

22 Juli 1387

Frans Ackerman wordt vermoord.

Deze Gentse kapitein werd na de Slag van West-Roosebeke tot ruwaard aangesteld.

Hij organiseerde de weerstand en zette de strijd verder.

In 1383 maakte hij zich aan het hoofd van 400 Gentenaars bij verrassing meester van Oudenaarde en redde Vlaanderen aldus van een Franse invasie.

In 1385 maakte hij zich meester van Damme.

Een andere Gentse kapitein, Sire d'Herzele, was geneigd zich te onderwerpen, werd door Ackerman van verraad beschuldigd en door het volk vermoord in 1384.

Het was zijn bastaardzoon, Walterke genoemd, die op zijn beurt 3 jaar later Ackerman vermoordde.

In Gent hebben wij een Frans Ackermanstraat en op de gevel van een huis in de Borluutstraat prijkt een beeld dat hem moet voorstellen.

22 Juli 1588

Installatie van Lindanus als 2e Bisschop van Gent.

Deze Willem Vander Linden werd in 1525 geboren in Dordrecht.

Hij zou hier die functie niet lang uitoefenen, want hij was hier met moeite 3 maanden bisschop toen hij op 2 November 1588 stierf.

22 Juli 1847

Hippoliet Van Peene schrijft in één adem door de tekst van “De Vlaamsche Leeuw”.

De muziek was van zijn neefje Karel Miry.

Beiden lieten zich inspireren door Duitse thema's: Van Peene door een “Rijn-lied” van Nicolaus Becker dat begon met de woorden “Sie sollen ihn nicht haben, den freien deutschen Rhein” en Miry door “Sonntags am Rhein” van Robert Schumann.

Dit lied werd voor de eerste maal gezongen door Karel Onderet in de repetitie-kamer van het lokaal van “Broedermin en Taelijver”, in de eerste helft van Augustus 1847. Van Peene begeleidde op de viool.

Het lied werd reeds gedrukt op 7 November 1847 in het weekblad “Het Gentsch Vosken”.

Op 13 Augustus 1848 (naamdag van Van Peene) werd het voor de eerste maal in open lucht gezongen en daverend toegejuicht.

22 Juli 1888

Onthulling in het Park van het gedenkteken aan de Gebroeders Vandevelde.

Het stond oorspronkelijk daar waar nu het Museum staat. Het kreeg zijn huidige plaats in Maart 1902.

Zie ook “Ghendtsche Tydinghen” - 1978 - N°4 - pp. 189-192

22 Juli 1947

Dood op 80-jarige leeftijd van Frans Coppejans.

Hij werd geboren op 22 November 1867.

Vóór de Eerste Wereldoorlog waren de gebroeders Coppejans gekende figuren in Gent. Het was een artistieke familie: Frans was kunstschilder, zijn broer Henri glasschilder en zijn broer Karel kunstmid.

Frans Coppejans 1867-1947

Het waren de 3 gebroeders Coppejans die tijdens de oorlog 14-18 de panelen van het Lam Gods in veiligheid brachten en gedurende gans de bezetting verborgen hielden.

Een werk van Frans Coppejans zullen velen al gezien hebben zonder te weten dat het van hem was, namelijk in de Pacificatiezaal. Het was hij die ze versierde met de wapens van de Graven van Vlaanderen, vanaf Robrecht van Béthune tot Keizer Karel.

Maar Frans Coppejans zou toch vooral bekend blijven als de man die de schijndode St-Jorisgilde opnieuw tot leven bracht.

23 Juli 1363

De Abt van de St-Baafsabdij geeft zijn toestemming voor het bouwen van de kapel van het Kinderen Alynshospitaal.

23 Juli 1453

De Slag van Gavere.

Een van de bloedigste nederlagen uit de Gentse geschiedenis. Dit betekende meteen het einde van de gemeentelijke autonomie.

Volgens een oude gewoonte leefden de Gentenaars nog maar eens in onmin met de Graaf van Vlaanderen. Het ongeluk wilde evenwel dat ze deze keer gevallen waren op een tegenstander van formaat. De machtige, sluwe en behendige Filips de Goede was inderdaad geen katje om zonder handschoenen aan te pakken.

Gent, die van geen enkel compromis wilde horen, stond practisch alleen in zijn strijd tegen de Hertog wiens leger zegevierend oprukte, richting Gent.

De enig overblijvende hindernis was het versterkt kasteel van Gavere dat in de handen van Gent was. Eerste fenomenale blunder van de Gentenaars: het slot wordt bezet door een garnizoen dat nauwelijks 50 man telt. Daarbij komt nog dat onder die 50 man, 16 Engelse huurlingen zitten, aangevoerd door John Fox. Het kasteel staat onder het bevel van Arend Van der Speeten, de Deken van de Metsers.

Op 16 Juli 1453 verschijnt het leger van de Hertog voor de wallen van het slot. Het doet de gebruikelijke sommaties die hooghartig en minachtend afgewezen worden door Van der Speeten.

Men begint de beschieting van het kasteel, maar de stevigheid van de constructie is van dien aard dat de belegerden zich daar helemaal niet druk over maken.

Waar ze zich wel bezorgd over maken, zijn de gevolgen die zich doen voelen van hun tweede fenomenale blunder: hun proviand raakt uitgeput en in Gent schijnt niemand zich geroepen te voelen om hen te komen bevoorraden. En dan volgt het klassiek verraad: eerst John Fox, en daarna Van der Speeten zelf, nemen in het geheim contact met de vijand en stemmen er mee in -om hun eigen vel te redden- de plannen van Filips de Goede uit te voeren. Beiden trekken naar Gent waar zij de bevolking wijsmaken dat het leger van de Hertog geen soldij meer trekt en aan het muiten geslagen is en dat nu het ogenblik gekomen is om dit ontmoedigd leger te verpletteren. Klokke Roeland wordt geluid en een opgehitste menigte loopt opgewonden door de straten. De vrouwen schijnen nog het hevigst te zijn. "Ja, de wijfs van Ghendt die dwongen haerlieder mans uyt te treckene hoe oudt dat si waren". Wanneer zij te Gavere aankomen en het machtige, gedisciplineerd en vastberaden leger van Filips de Goede zien aanrukken, begrijpen de Gentenaars, te laat, dat ze in de val gelopen zijn. Bij de systematische aflsaching die volgde werden er 16.000 Gentenaars afgemaakt.

23 Juli 1568

Dood van Geeraard Van Salenson.

Deze drukker, uitgever, schrijver en boekverkoper werd hier geboren op 2 Februari 1525.

In 1557 kocht hij het huis "De Pau" op de Hoogpoort, schuins over het Stadhuis.

Hij herdoopte het in "Den Bybel". De werken die door hem uitgegeven werden dragen meestal de vermelding "te Ghendt, By Gheeraerd van Salenson, op d'hoochpoort naerst der Munte, inden Bybel". Hij bezat ook een winkel op de hoek van de Hoogpoort, kant Groenselmarkt.

Tussen 1550 en 1568 gaf hij meer dan 40 boeken uit in alle genres. Onder meer de werken van Marcus van Vaernewyck.

Na zijn dood werd het bedrijf voortgezet door zijn weduwe die stierf in 1580.

23 Juli 1660

Installatie van Carolus Van den Bosch als 8e Bisschop van Gent.

Hij werd geboren te Brussel op 22 Mei 1597.

Na zijn humaniora bij de Jezuïeten te Roermond, trok hij naar de Universiteit van Leuven, daarna ging hij theologie en kerkelijk recht studeren in Rome.

Hij werd priester gewijd op 1 April 1623.

Hij was Bisschop van Brugge van 1651 tot 1658.

Hij werd tot Bisschop van Gent benoemd in 1658, maar het zou nog 2 jaar duren vooraleer de bevestiging van Rome kwam.

Hij stierf op 5 April 1665. Zijn tombe in St-Baafs werd gemaakt door Gery Picq. Een gedenkpenning, daterend van 1665, bevindt zich in het Bijlokemuseum. Zijn merkwaardige bibliotheek had hij gelegueerd aan het Jezuitenklooster in Brugge.

23 Juli 1823

Geboorte van Cesar De Cock.

Zie ook "Ghendtsche Tydinghen" - 2005 - N° 1 - pp. 39-40.

23 Juli 1849

Eerste uitgang van de historische stoet "De Graven van Vlaanderen".

23 Juli 1859

De Gemeenteraad beslist een standbeeld van Jacob Van Artevelde op te richten op de Vrijdagmarkt.

23 Juli 1881

Geboorte in de Aambeeldstraat van Domien Ingels.

Deze beeldhouwer had eerst gewerkt bij Hippoliet Leroy en bij Domien Van den Bossche die trouwens zijn peter was. Hij stond sterk onder de invloed van Delvin.

Zijn atelier in de Sophie Van Akenstraat werd vernield gedurende de Eerste Wereldoorlog. Hij ging zich dan vestigen in Drongen.

Verschillende van zijn werken kunnen in onze stad bewonderd worden, zo het standbeeld van Koning Albert I in het Zuidpark, de "Hazewind" in het Citadelpark. Samen met Aloïs De Beule maakte hij het "Ros Beyaard" in het Miljoenenkwartier. De Beule maakte de personages, Ingels het paard.

Hij kwam om bij een auto-ongeval in Bachte-Maria-Lerne op 17 November 1946.

23 Juli 1890

Ontdekking in St-Baafs van het graf van Viglius.

Wie was die Viglius? Voluit geschreven Viglius Ab Aytta van Zwichem.

Hij werd geboren uit een oud adellijk geslacht, nabij Leeuwarden op 19 Oktober 1507.

Hij studeerde eerst in Deventer, Den Haag en Leiden. Op 15-jarige ouderdom trekt hij naar Leuven waar hij gedurende 4 jaar talen studeert, voornamelijk Grieks.

Op 20-jarige leeftijd behaalt hij het diploma van Dr. in de Rechten aan de Uni-

versiteit van Valence in de Dauphiné.

In 1529 gaat hij naar Avignon en is er 2 jaar hoogleraar. Hij gaat dan verder studeren aan de universiteiten van Orléans, Parijs, Freiburg, Basel en Tübingen. Maria van Hongarije doet beroep op zijn diensten. Hij wordt eerst raadsheer, dan Voorzitter van de Geheime Raad.

Hij wordt raadgever van Keizer Karel voor wie hij diverse diplomatische opdrachten vervult. Keizer Karel die een onmetelijk vertrouwen in hem had, verhief hem tot de waardigheid van ridder en kanselier van de Orde van het Gulden Vlies.

Na de dood van Keizer Karel wordt hem de taak opgedragen Filips II te onderrichten aangaande de politieke en economische toestand der Nederlanden.

Hij was getrouwd geweest met Jacoba Damant, zuster van de bisschop. Na haar dood werd hij priester.

Hij was te gematigd om niet in conflict te komen met de politiek van Filips II. Hij kwam openlijk in opstand tegen Alva en werd zelfs een tijd in hechtenis gehouden.

Hij stierf te Brussel op 8 Mei 1577, maar werd begraven in St-Baafskathedraal. Daar had hij trouwens in 1562 Lucas Munich opgevolgd als Proost.

Nog gedurende zijn leven had hij zijn grafmonument laten maken. Het werd vernietigd gedurende de eerste beeldenstorm. Het werd hersteld, maar één jaar na zijn dood werd het opnieuw vernietigd door de 2e beeldenstorm.

Toen men in 1890 zijn graf ontdekte bemerkte men dat de beeldstormers het hadden geplunderd. Alle edelstenen waren verdwenen, enkel de gouden ring had men niet kunnen losrukken. Het hoofd en het lichaam waren geheel verbrijzeld onder het gewicht der marmeren massa.

23 Juli 1899

Dood van Félix Dauge.

Hij werd geboren te Brussel op 24 Mei 1829.

In 1852 behaalde hij hier zijn diploma van Burgerlijk Ingenieur en werd hetzelfde jaar nog Repetitor aan de School voor Burgerlijke Ingenieurs.

Buitengewoon Hoogleraar in 1858, Gewoon Hoogleraar in 1863 (Analytische Meetkunde, Astronomie).

Na de verkiezingen van 1881 werd hij lid van de Gemeenteraad en een jaar later volgde hij Heremans op als Schepen van Onderwijs. Hij zou dit blijven tot in 1889.

Hij werd begraven op het kerkhof van de Brugse Poort.

23 Juli 1934

Dood van Remi Rooms.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2004 - N° 2 - pp. 118-122.

24 Juli 1017

Dood van Eremboldus, de 24e Abt van de St-Baafsabdij.
Hij was tot Abt benoemd in 998.

24 Juli 1819

Adolphe Quetelet is de eerste die aan onze Universiteit het diploma behaalt van Doctor in de Wetenschappen.

Deze universele geleerde werd geboren op 22 Februari 1796 in het oud huis Lammens op de Koornmarkt waar zijn ouders een winkel hadden van "garens en sayetten".

Deze enige overlevende van 9 kinderen gaat als beursstudent naar het "Lycée de Gand" op de Ottogracht. Studeren schijnt voor hem geen enkel probleem te stellen want we vinden de 17-jarige Quetelet terug als Professor aan het College van Oudenaarde.

Wanneer de Universiteit van Gent voor het eerst haar deuren opent geeft hij zijn professoraat op om terug student te worden.

Onmiddellijk na zijn promotie volgt zijn benoeming tot Professor van Wiskunde aan het Atheneum van Brussel. Een jaar nadien reeds wordt hij verkozen tot lid van de Academie waarvan hij enkele jaren later de "Secrétaire perpétuel" zou worden.

Al zijn prestaties opsommen zou verschillende bladzijden in beslag nemen. Deze veelzijdige geleerde kon zich nog de luxe veroorloven niet onaardig te tekenen en zijn werk geëxposeerd te zien in het Gents salon. Hij waagde zich niet zonder succes aan gedichten en schreef het libretto van een opera, die nog opgevoerd werd ook.

Hij was de grondlegger van ons Observatorium. Willem I benoemde hem tot Directeur ervan en schonk hem een telescoop.

In 1835 verschijnt zijn standaardwerk over de Statistiek. Hij vervult trouwens, naast veel andere functies, deze van Directeur van de Centrale Commissie van Statistiek.

Gedurende 30 jaren is zijn huis het intellectueel centrum van Brussel.

Hij correspondeert, o.a. met Florence Nightingale en met Goethe bij wie hij een week verblijft in Weimar.

Hij schreef meer dan 2.000 artikels en wetenschappelijke bijdragen. In de wiskunde is de "curve van Quetelet" een begrip en een krater op de achterkant van de maan werd naar hem genoemd, een eer die niet de eerste de beste te beurt valt.

In Brussel werd 6 jaar na zijn dood een standbeeld opgericht.

Hij stierf te Brussel op 17 Februari 1874.

100 jaar na zijn dood ging er in Brussel een prachtige tentoonstelling door, er werd een boek uitgegeven en een speciale postzegel.

En in Gent? Wat gebeurde er in Gent? Niets! Men was hier blijkbaar vergeten dat hij een Gentenaar was.

24 Juli 1876

De Zusters Capucinessen van Merendree komen aan in hun nieuw klooster op de Keizersvest.

Het eerste klooster van de Capucinessen in Gent werd gesticht in 1674 door Claire-Françoise de Nancy, weduwe van de Prince de Ligne. Dit klooster was gelegen aan de Spriet, anders gezegd aan het kruispunt van de Kortrijksepoortstraat en de St-Kwintenberg.

De eerste zusters, afkomstig uit het klooster van Mons, kwamen hier 2 jaar later aan.

Na een kwarteeuw verhuisde de gemeenschap naar een nieuw gebouwd klooster op de Reep.

Zoals vele andere kloosters werd het afgeschaft in 1784, maar heropgericht in 1790.

Telde dit klooster nog 23 religieuzen in 1778, dan was dit aantal 15 jaar later herleid tot 15.

De Fransen zorgden er voor dat de Capucinessen in Gent verdwenen in 1796.

Na de afschaffing verzamelden enkele zich opnieuw in Merendree in 1797. In 1851 werd aldaar een nieuw klooster gebouwd, maar op initiatief van Mgr. Bracq kwamen zij naar Gent terug in 1876.

24 Juli 1877

Geboorte van André Callier.

De naam Callier zal de meeste Gentenaars wel vertrouwd in de oren klinken, zij het dan ook dat velen zich zullen afvragen wie die André nu ook weer was. André was de zoon van Albert die getrouwd was met de dochter van François Laurent.

Albert genoot bekendheid als Schepen, Professor en later Rector van de Universiteit en als stichter, samen met zijn broer Hippolyte, van het dagblad "La Flandre Libérale".

De grootvader van André was Gustave Callier, eveneens Schepen en Professor aan de Universiteit en naar wie in Gent een laan genoemd werd.

Wanneer wij het nu hebben over André Callier, dan is dat niet omdat hij de zoon en de kleinzoon was van gekende Gentse figuren, maar wegens zijn eigen verdiensten.

Van kindsbeen af sukkelde hij met zijn gezondheid en dat zou er ook de oorzaak van zijn dat hij zijn ingenieursstudie in Mons, Gent en Parijs nooit zou afmaken.

Zelfstudie, zijn passie voor fysica, in het bijzonder voor de optica, en een legendarische werkgever die hij scheen geërfd te hebben van zijn grootvader langs moeder's zijde, François Laurent, maakten van hem een autoriteit in deze materie. Hij had zijn eigen labo in hetwelk hij originele opzoekingen deed. Hij had daarbij wel het grote voordeel van rijke afkomst te zijn en in feite niet moest werken "om den brode". Bij de Burgerlijke stand stond hij trouwens genoteerd als "sans profession".

Onmiddellijk na de Eerste Wereldoorlog lanceerde hij het idee om een bedrijf op te richten van optische toepassingen, teneinde niet meer afhankelijk te zijn van de marktleider op dit gebied: Duitsland.

Hij opperde niet alleen het idee, hij voerde het ook uit. Samen met o.a. Jean Delori, Alexandre Galopin en Ernest Solvay, stichtte hij de "Société Belge d'Optique et d' Instruments de Précision". Dit bedrijf, beter bekend onder zijn afgekorte naam O.I.P., verwierf weldra een uitstekende reputatie en in de universiteitslaboratoria kon men de microscopen, gemerkt O.I.P., zien prijken naast deze van Leitz en Zeiss.

Het bedrijf zou later in handen komen van de "Société Générale" die nu, wanneer het wat minder goed begon te gaan, afstootte.

De O.I.P. ging failliet in 1987: een roemloos einde voor een van de meest prestigieuze Gentse bedrijven.

Maar daar kon André Callier niets aan doen, want die was reeds overleden in 1938.

24 Juli 1898

Inhuldiging van het monument van Charles de Kerchove de Denterghem.
Het werd ontworpen door Hippoliet Leroy en A. Marchand.

24 Juli 1959

Dood in het "Institut Moderne" van Jacques Bergmans.

Deze fijnzinnige kunstschilder werd geboren op 9 November 1891.

Hij had daarbij het geluk ter wereld te komen in een milieu dat gunstig was voor iemand met artistieke aanleg. Hij was immers de zoon van Paul Bergmans, geschiedkundige, musicoloog en bibliothecaris van onze Universiteitsbibliotheek.

Na het Atheneum studeerde Jacques terzelfdertijd aan de Nijverheidsschool en aan de Academie.

In 1914 wordt hij gemobiliseerd. De oorlog is nog geen maand oud als hij zwaar

gekwetst wordt in Haacht. Hij wordt geëvacueerd naar Holland waar hij 4 jaar zal verblijven.

In 1921 wordt hij benoemd tot leraar aan de Nijverheidsschool. Merkwaardig is dat een andere Gentse kunstschilder ook leraar werd aan deze industriële school, namelijk Maurice Dupuis. Daar waar Dupuis “Beschrijvende Meetkunde” geeft, onderwijst Bergmans in de vakken “Dessin pour tissus”, “Impression Jacquart” en “Histoire de l’ Art” en dit gedurende 35 jaar. Hij was tevens een van de voornaamste specialisten in de Batik.

Maar de oude Gentenaars kennen Jacques Bergmans vooral omdat zij hem regelmatig tegenkwamen in de stad waar hij zijn schildersezels opgesteld had om er het een of ander schilderachtig hoekje (en er waren er zo vele in Gent) op het doek vast te leggen. Hij was dan ook altijd omringd door een groep kijklustigen, iets wat hem helemaal niet scheen te storen. Hij ging volledig op in zijn werk en schilderde rustig voort.

Door hem zo bezig te zien stelden veel Gentenaars met verbazing vast dat het steegje, het huisje, het winkeltje dat zij altijd voorbijgelopen waren zonder er de minste aandacht aan te besteden omdat ze zo banaal waren, onder het penseel van Bergmans een kunstwerk werd dat ze voortaan met heel andere ogen bekeken. Ontelbare typische Gentse gezichtjes werden door hem vereeuwigd: cafétjes, winkeltjes, huisjes met scheefgezakte deuren die normaal niemand zou bekeken hebben, werden door Bergmans omgetoverd tot dingetjes waar de poëzie zo uitstraalde. Want dat was Bergmans: een poëet. Daarmee bedoelen wij dan niet iemand die meent karamelverzen te moeten schrijven om op deze titel aanspraak te mogen maken, maar iemand die instinctief het schone aanvoelt en het ontdekt daar waar het voor de anderen verborgen blijft.

Bergmans was zelf een schilderijtje waard: met zijn lange zwarte baard was hij vele jaren een typische Gentse figuur, later ook nog, toen zijn baard al wit was.

Hugo COLLUMBIEN

DE BLOEMISTERIJ BILLIET IN DE APPELSTRAAT

Naar aanleiding van een vraag van mevrouw Marleen Verdonck over de Appelstraat, stuurde de heer Erik Dekeyser ons - al een hele tijd geleden - onderstaand artikel.

Wanneer lezeres Marleen Verdonck in Ghendtsche Tydinghen 2004, blz. 199 het heeft over de grote tuin rechtover het zogenaamde Stomhuis, dan heeft ze